

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
3345708-1027087-PG

Bijlagen
1

Uw brief
25 maart 2022

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 13 mei 2022
Betreft Kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de leden Tielen en Van
Wijngaarden (beide VVD) over de beschikbaarheid van 'Middel X' (2022Z05746,
ingezonden 25 maart 2022).

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Ernst Kuipers

Antwoorden op Kamervragen van de leden Tielen en Van Wijngaarden (beide VVD) over de beschikbaarheid van 'Middel X' (2022Z05746, ingezonden 25 maart 2022).

Vraag 1)

Bent u bekend met het artikel 'Zelfmoordpoeder Middel X gevonden in Arnhemse woning waar een agent onwel raakte'? [1]

Antwoord vraag 1)

Ja, hier ben ik bekend mee.

Vraag 2)

Bent u het ermee eens dat het niet mogelijk zou moeten zijn dat mensen zomaar in aanraking kunnen komen met dit middel X en daardoor vergiftigd raken?

Antwoord vraag 2)

Suïcidepogingen en ernstige vergiftigingen door inname van of blootstelling aan deze chemische stoffen zijn inderdaad onwenselijk. Specifiek hulpverleners, waar het in dit bericht omgaat, verrichten belangrijk werk in onze samenleving. Zij zorgen voor onze veiligheid en gezondheid, vaak onder gevaarlijke omstandigheden. Ik acht het daarom in zijn algemeenheid van groot belang dat zij goed worden getraind en van voldoende beschermingsmiddelen worden voorzien om de risico's van hun werk zo veel mogelijk te beperken. Wel wil ik benadrukken dat het risico voor hulpverleners bij behandeling van een patiënt die de zogenaamde Middel X-stoffen hebben ingenomen, zeer beperkt is. Dit heeft het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (NVIC) aan het ministerie van VWS laten weten. Van de ruim vijftig meldingen van (pogingen tot) zelfdoding met deze middelen dat het NVIC heeft verzameld, zijn niet eerder signalen geweest dat een hulpverlener ernstig ziek is geworden. Af en toe ervaren hulpverleners wel milde klachten zoals irritatie van slijmvliezen, hoofdpijn of een licht gevoel in het hoofd. De stressvolle situatie kan hier ook een rol bij spelen. Alle hulpverleners met milde klachten na mogelijk contact met de betreffende stoffen, in zowel de NVIC-meldingen als die beschreven zijn in de internationale literatuur, herstelden zonder restschade. De beperkte risico's op milde klachten bij de hulpverlener moeten altijd worden afgewogen tegen het nut van (snel) hulpverlening. Overigens heb ik van het Openbaar Ministerie (hierna: OM) begrepen dat nog niet onomstotelijk is vast komen te staan dat de onwelwording het gevolg is van de in de desbetreffende woning aangetroffen stof.

Vraag 3)

Kunt u aangeven wat de effecten zijn van het 'drempelverhogend beleid' zoals beschreven in de brief van 3 september 2018?[2] Kunt u daarnaast de resultaten tot nu toe geven van het in 2018 afgesloten convenant met de chemiesector waarin de verkoop van deze stoffen aan particulieren wordt tegengegaan?

Antwoord vraag 3)

Het is in aantallen moeilijk te zeggen in hoeverre het drempelverhogend beleid effectief is geweest, omdat niet met zekerheid gesteld kan worden of en hoeveel

suïcidepogingen voorkomen zijn. Wel is wetenschappelijk bewezen dat het opwerpen van drempels bij suïcide effectief is.¹

Het beleid is met name gericht op het tegengaan van de beschikbaarheid van deze middelen voor particulieren. Op 26 juni 2019 is daartoe de code 'Signalering van risico's op suïcide met behulp van chemische stoffen' door VWS samen met 113 Zelfmoordpreventie, Raad Nederlandse Detailhandel, Thuiswinkel.org, het Verbond van Handelaren in Chemische Stoffen en de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie ondertekend. De code bevat een aantal afspraken met de chemiebranche om de verkoop aan particulieren van stoffen waarvan vastgesteld is dat zij mogelijk bij suïcide gebruikt worden te monitoren, en om kennis over deze stoffen met elkaar te delen in een overleg.² Voor de stoffen waarvan tot nu toe het beeld is ontstaan dat deze geschikt zouden zijn voor suïcide, de zogenaamde Middel X-stoffen, is door de betrokken partijen zelfstandig besloten deze niet meer aan particulieren te leveren. De deelnemers aan de code zijn de afgelopen jaren enkele keren bij elkaar geweest. Daarbij is niet gebleken dat naast de al bekende stoffen, andere stoffen op grote schaal gebruikt worden. Tegelijkertijd is er internationaal gesondeerd of in andere landen veel bekend is over het gebruik van deze stoffen. Uit deze sondering kwam niet naar voren dat het probleem met de middel X-stoffen op grote schaal speelt in andere EU-landen. Uiteraard is niet uit te sluiten dat deze stoffen elders ook gebruikt worden. Tijdens de laatste vergadering in december 2021 hebben de deelnemers aangegeven de code nog steeds te beschouwen als een nuttig instrument om misbruik van chemicaliën voor suïcide te voorkomen. De deelnemers hebben toen ook de intentie uitgesproken om in 2022 vervolg te geven aan de code. Ik hecht eraan te benadrukken dat deze inzet in samenhang moet worden gezien met de inzet van de staatssecretaris van VWS op het gebied van suïcidepreventie.

Vraag 4)

Bent u bereid om nogmaals te onderzoeken hoe de illegale markt met betrekking tot Middel X aangepakt kan worden? Zo ja, kunt u de Kamer voor het zomerreces 2022 informeren over de uitkomsten van dit onderzoek?

Antwoord vraag 4)

De zogenaamde Middel X-stoffen zijn niet verboden en er is dus geen sprake van een illegale markt. Er is wel sprake van drempelverhogend beleid, zoals eerder uiteengezet. Uiteraard blijft het ministerie van VWS in gesprek met veldpartijen om te verkennen of en zo ja, welke aanvullende mogelijkheden er zijn om het gebruik van deze stoffen voor suïcide te voorkomen.

Vraag 5)

Kunt u aangeven of de Coöperatie Laatste Wil zich, na eerdere afwijzing door het ministerie van VWS, opnieuw gemeld heeft voor een gesprek over een zogenaamde 'proeftuin' met Middel X?

Antwoord vraag 5)

De Coöperatie Laatste Wil (CLW) heeft in juni 2021 aangegeven met het ministerie van VWS (opnieuw) in gesprek te willen over een zogenaamde 'proeftuin', waarbinnen de werkwijze van de CLW rondom het dodelijk poeder kan worden

¹ Zie Zalsman G, Hawton K, Wasserman D, et al. (2016). Suicide prevention strategies revisited: 10-year systematic review. *Lancet Psychiatry*.

² Kamerstukken II 2018-2019, 32793, nr. 396.

getest zonder straf- of tuchtrechtelijke gevolgen. Dit verzoek is afgewezen vanwege de demissionaire status van het kabinet en de huidige beleidslijn. Het is namelijk onwenselijk dat van deze stoffen het beeld is ontstaan dat deze geschikt zouden zijn voor suïcide en dat mensen in anonimiteit en zonder begeleiding van een arts deze fatale stap zetten. Daarom zijn drempels opgeworpen tegen de beschikbaarheid van deze stoffen voor particulieren. Over een proeftuin is daarna geen contact meer geweest.

[1] De Gelderlander, 24 maart 2022, 'Zelfmoordpoeder Middel X gevonden in Arnhemse woning waar een agent onwel raakte'
<https://www.gelderlander.nl/arnhem/zelfmoordpoeder-middel-x-gevonden-in-arnhemse-woning-waar-een-agent-onwel-raakte~a8c748d6f/>

[2] Kamerstuk 32 793, nr. 325